

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 1269/2020
07.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Бранка Станића, чланова већа, у парници тужиоца „ЕРАКОВИЋ“ ДОО Бечеј, кога заступа пуномоћник Владимир Пантић, адвокат из ..., против тужене Општине Нова Црња, коју заступа пуномоћник Милан Белић, адвокат из ..., ради утврђења и накнаде, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3091/19 од 26.09.2019. године, у седници одржаној 07.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3091/19 од 26.09.2019. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Зрењанину П 17/17 од 28.02.2019. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је непокретност – парцела број .. КО ... број зграде .., земљиште под зградом – објектом површине 7 м², шума прве класе површине 41063 м², укупно 41070 м² све уписано у лист непокретности број .. КО ..., фактички експроприсана без одговарајућег поступка од тужиоца у корист тужене и да представља јавну својину општине Нова Црња, те да се овлашћује тужена да код Катастра непокретности Нова Црња спроведе упис права јавне својине у своју корист и да се обавезе да тужиоцу исплати износ од 15.478.231,00 динар са законском затезном каматом од 04.07.2017. године до исплате, као неоснован. Ставом другим изреке обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 232.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3091/19 од 26.09.2019. године, ставом првим изреке одбијена је жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију са допуном, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...55/14) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Битна повреда поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се наводима ревизије указује није прописана као ревизијски разлог у смислу члана 407. став 1. тачка 2. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је у листу непокретности број .. КО ... уписан као власник парцеле број .. КО ..., земљишта под објектом од 07 м2 и шума прве класе од 4 ха 10 ари и 63 м2, укупно 4 ха, 10 ари и 70 м2. На парцели је изграђен помоћни објекат – бунар без одобрења, чији држалац није утврђен а као власник је уписана Република Србија и који служи за водоснабдевање насељеног места Српска Црња. Тужилац је наведену парцелу купио у извршном поступку који је као поверилац, на основу уписаног заложног права, водио против свог дужника Земљорадничке задруге Јакшићево из Српске Црње пред Општинским судом у Кикинди. Решењем тог суда И 11/03 од 31.05.2004. године извршни суд је тужиоцу досудио непокретности (укупно 22 парцеле) међу којима је и предметна парцела за укупну купопродајну цену од 14.964.763,00 динара, при чему је тржишна вредност свих парцела утврђена у износу од 22.398.782,00 динара. На основу решења Службе за катастар непокретности од 10.11.2005. године, тужилац је уписан као власник наведене парцеле, а приговор Републичког јавног правобраниоца за упис Републике Србије као власника предметне парцеле је одбијен. На предметној парцели се више од 50 година уназад налази парк „Менош“ који је јавна уређена зелена површина и коју тужена користи као зону спорта, рекреације, туризма и зеленила. Парк је опремљен дечијим игралиштем и справама за рекреацију, а Планом генералне регулације насеља Српска Црња донетим 08.07.2013. године, предвиђена је изградња стаза за шетњу и допуна врта мобилијаром и партерним формама декоративних врста. У парку се налази и споменик природе „Група стабала копривића у Српској Црњи“ установљен решењем СО Нова Црња број 633-5/78 која су под заштитом Завода за заштиту природе. Тужена није спровела поступак експропријације нити је тужиоцу исплатила накнаду за коришћење предметног земљишта, а тужилац предметно земљиште никда није користио као власник и био је упознат да је у поседу тужене, те се није противио радовима које је тужена у међувремену изводила на том земљишту. Вештачењем је утврђена тржишна вредност грађевинског земљишта у износу од 123.210 евра, дрвне масе у износу од 2.025 евра, што је укупно 125.235 евра и одговара противвредности од 15.478.232,00 динара по курсу на дан израде налаза вештака 06.03.2017. године, односно износу од 14.800.723,14 динара по курсу на дан пресуђења.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су одбили тужбени захтев налазећи да предметна парцела није фактички експроприсана тужиоцу, јер се десетинама година уназад користи као јавна површина – парк у насељеном месту у коме се осим заштићених биљних врста налази и бунар као објекат за водоснабдевање насељеног места Српска Црња, што је тужиоцу било познато у моменту куповине. Зато тужилац, као поверилац који је у извршном поступку купио

предметну парцелу, није могао стећи више права од оног које је одговарало фактичком стању, па нема право на накнаду по основу фактичке експропријације, нити је доказао да је купопродајном ценом у извршном поступку обухваћена и накнада за фактички експроприсану имовину.

По оцени Врховног касационог суда, правилно су нижестепени судови поступили када су одбили тужбени захтев.

По члану 1. Закона о експропријацији непокретности се могу експроприсати или се својина на њима може ограничити само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне. У случају када је дошло до одузимања, односно ограничења права својине појединца од стране државе која то чини у јавном интересу али без одговарајућег поступка и доношења формалне одлуке о томе и без исплате накнаде ради се о фактичкој експропријацији. Предметна парцела је дуги низ година пре досуђења и предаје тужиоцу у извршном поступку била јавна површина – парк и као таква је представљала добро у општој употреби, према члану 1. Закона о средствима у својини Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 53/95, 3/96, 54/96, 32/97, 44/99, 101/2005) који је важио у време покретања и окончања извршног поступка. Наведеном одредбом је прописано да средства у својини Републике Србије (државна својина) јесу поред осталог и добра у општој употреби (јавни путеви, паркови, тргови и улице и друга добра у општој употреби). По важећем Закону о јавној својини, добрима у општој употреби у јавној својини у смислу овог закона сматрају се оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, прузи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и друго). Добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев државних путева другог реда који су у својини Аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део ауто пута или државног пута првог и другог реда) и тргова и јавних паркова који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој територији се налазе (члан 10.).

Сагласно наведеном, чињеница да је тужиоцу као повериоцу досуђена и предата предметна парцела у извршном поступку, ради намирења новчаног потраживања према извршном дужнику, не даје му право да ретроактивно оствари накнаду за наведену парцелу по основу фактичке експропријације. Парцела није фактички експроприсана тужиоцу јер је *de facto* представљала јавну површину – парк и добро у општој употреби дуги низ година уназад, што је тужиоцу било познато у време досуђења и предаје, па су без утицаја ревизијски наводи којима се указује да је тек планским актом тужене из 2013. године, парцела приведена намени тако што је означена као јавна зелена површина.

Стицање својине у извршном поступку не изводи се из права ранијег власника, већ се ради о стицању својине на основу одлуке државног органа у смислу члана 20. став 1. Закона о основама својинско-правних односа, па супротно наводима ревизије, тужилац није универзални сукцесор претходног власника (свог дужника), да би на тај начин стекао право на накнаду по основу фактичке експропријације. Ограничења права својине на која тужилац указује, постојала су у време досуђења и предаје предметне

парцеле у извршном поступку, па су неосновани ревизијски наводи тужиоца којима се указује на погрешну примену материјалног права, повреду права на имовину (члан 58. Устава Републике Србије) и члан 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода. Делом се наводима ревизије оспорава утврђено чињенично стање што у поступку по ревизији није дозвољено у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић